

Otwarcie rynku energii elektrycznej i procedura zmiany sprzedawcy

Zofia Janiszewska
Departament Promowania Konkurencji

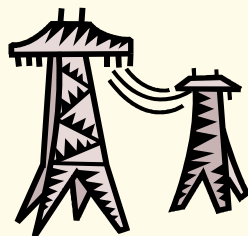
1. Wprowadzenie...
2. Co to jest i czemu służy „unbundling”?
3. Co to jest zasada TPA?
4. Zmiana sprzedawcy – jak to zrobić?
5. Realizacja prawa wyboru sprzedawcy w Polsce

Era monopolu (naturalnego, tj. uzasadnionego ekonomicznie)

Cały tzw. łańcuch dostaw energii elektrycznej:

wytwarzanie

przesyłanie/dystrybucja

obrót

znajduje się w dyspozycji tego samego przedsiębiorstwa

- klient nierozzerwalnie związany jest ze sprzedawcą energii za pomocą sieci dystrybucyjnych
- konkurencja możliwa tylko poprzez budowę sieci równoległych

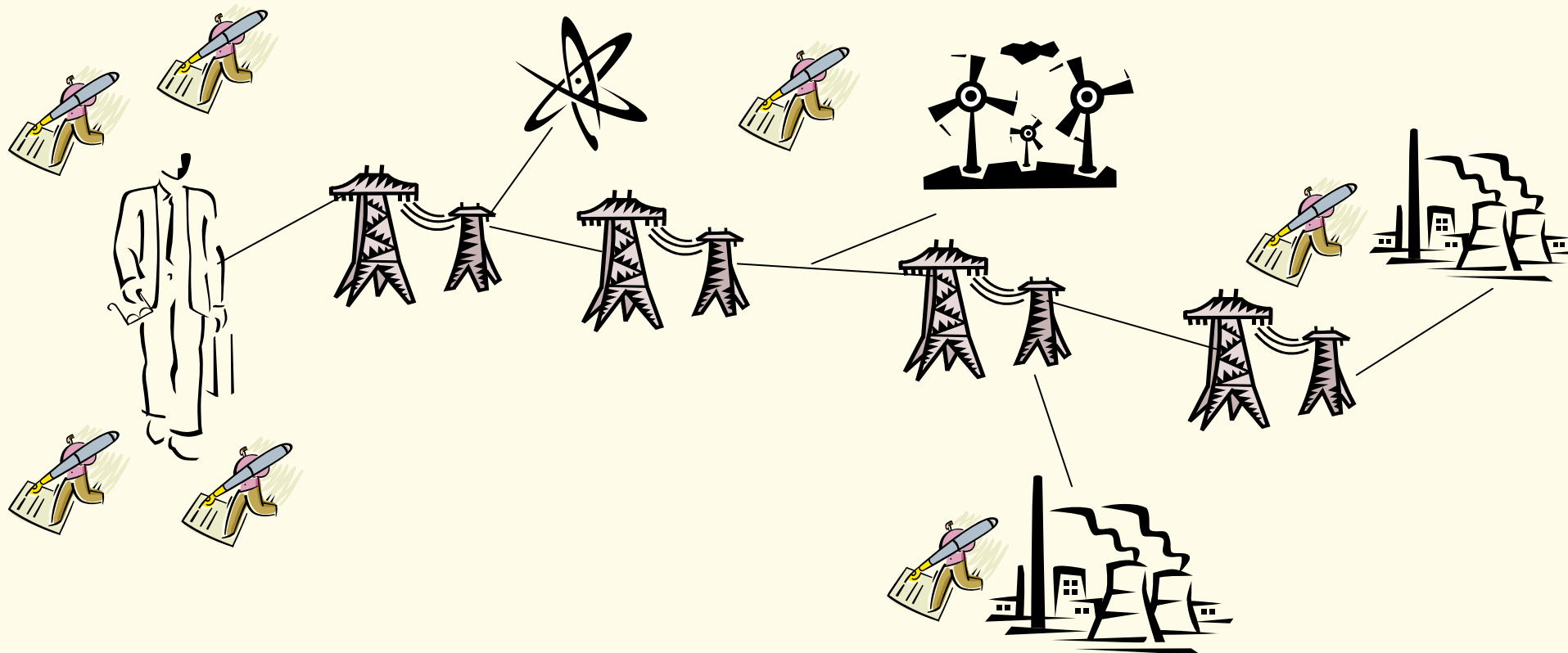
Czy monopol był „zły”?

Wady monopolu wynikają z braku presji (konkurencyjnej) na poprawę efektywności i przejawiają się typowym dla monopolisty marnotrawstwem, utrzymywaniem przerostu zatrudnienia, niską jakością usług, ignorowaniem potrzeb i opinii klientów oraz stosunkowo wysoką ceną.

W przypadku monopolu istnieje zazwyczaj duży potencjał obniżki cen i poprawy jakości świadczonych usług.

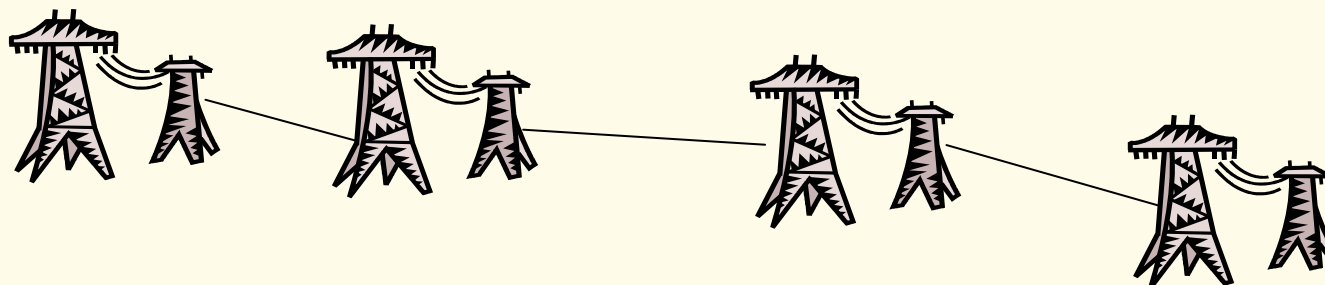
Upraszczając – monopolistyczny dostawca nie musi się starać - bo i tak znajdzie klientów na swoje usługi - zaś klient monopolu zdany jest w dużym stopniu na łaskę i niełaskę takiego dostawcy

Liberalizacja rynku energii elektrycznej

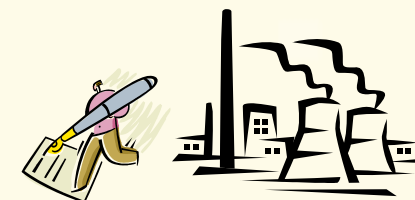
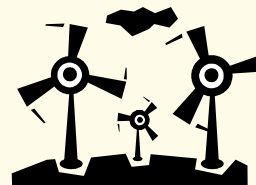
- możliwa po wyodrębnieniu obszaru monopolu naturalnego (działalność związana z istnieniem infrastruktury sieciowej)

Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD)

przedsiębiorstwo **zajmujące się dystrybucją** energii, odpowiedzialne za ruch sieciowy, bezpieczeństwo funkcjonowania systemu dystrybucyjnego, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci, w tym połączeń z innymi systemami

Sprzedawca (nowy i stary)

przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na obrót energią, świadczące sprzedaż odbiorcom na terenie danego OSD (na podstawie umowy z OSD)

UWAGA: sprzedawca z urzędu

Odbiorca

każdy, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym
Odbiorca ma prawo wyboru sprzedawcy

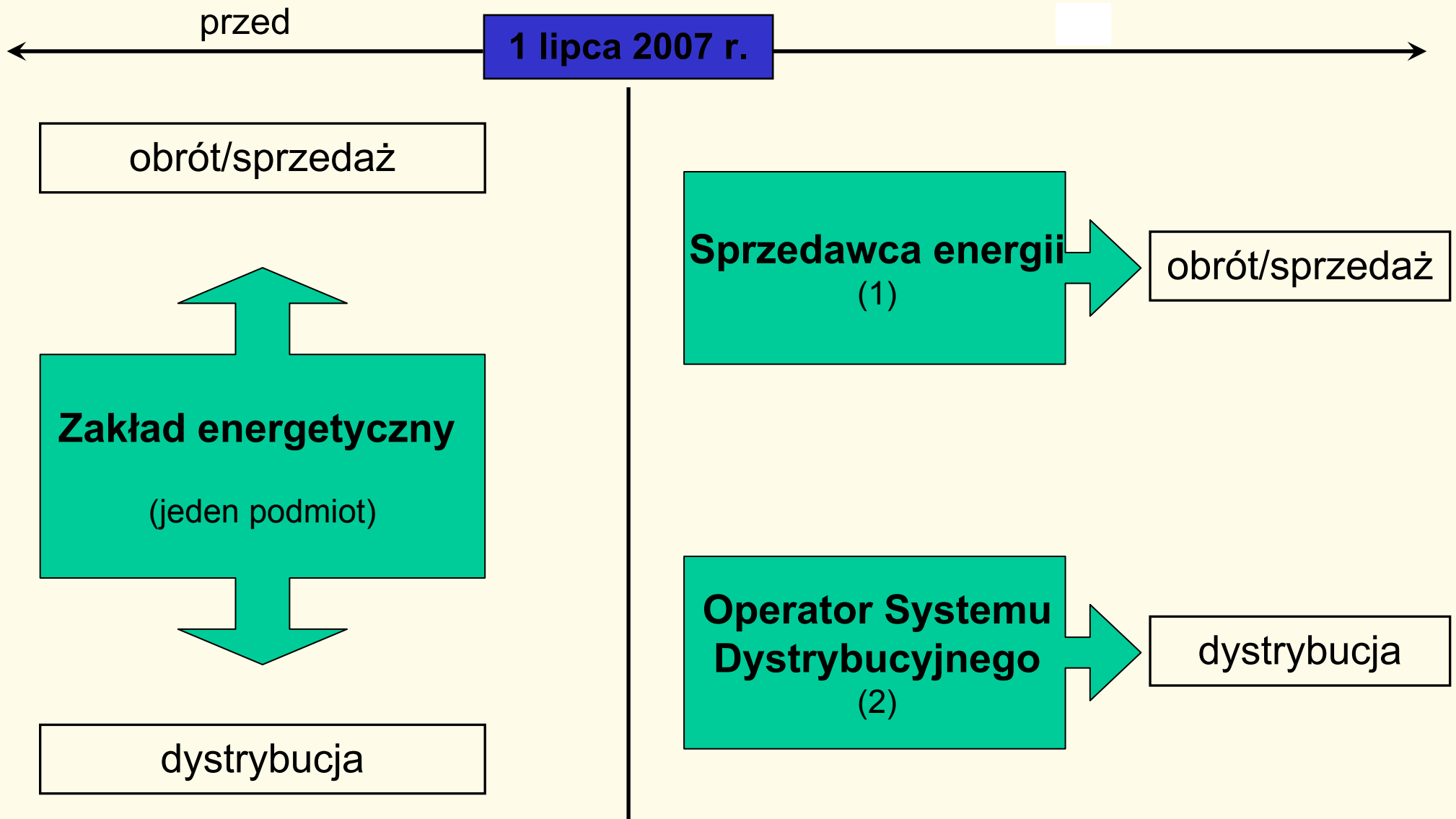
1. Wprowadzenie...
2. Co to jest i czemu służy „unbundling”?
3. Co to jest zasada TPA?
4. Zmiana sprzedawcy – jak to zrobić?
5. Realizacja prawa wyboru sprzedawcy w Polsce

... czyli rozdzielenie poszczególnych rodzajów działalności tj. dystrybucji/przesyłania od sprzedaży/wytwarzania

- ↪ księgowy
 - ↪ organizacyjny – wyodrębnienie organów zarządzających
 - ↪ prawny – co najmniej wydzielenie oddzielnej spółki
 - ↪ właścicielski
-
-

Unbundling w Polsce

Market opening for electricity and gas: the situation in EU Member States

Elec. + gas markets
opened < 01.07.07

	Elec. + gas markets open on 01.07.07	Electricity market open on 01.07.07	Gas market open on 01.07.07
Austria	France	Italy	Sweden
Belgium	Bulgaria	Latvia	Estonia
Czech Republic	Hungary	Greece	
Denmark	Poland		
Germany	Romania		
Finland (electricity only)	Slovakia		
Spain	Slovenia	Derogations on elec. market opening	Derogations on gas market opening
Portugal (electricity only)	Lithuania		
The Netherlands	Luxembourg	Malta	Finland
Italy (gas only)		Cyprus until 2013	Latvia until 2010
Ireland		Estonia until 2013	Greece
Sweden (electricity only)			Portugal until 2010
Great Britain			

N.B.: Northern Ireland: gas market opened on 1 January, 2007, electricity market opens on 1 November, 2007; Cyprus and Malta have no gas market for the time being

1. Wprowadzenie...
2. Co to jest i czemu służy „unbundling”?
3. Co to jest zasada TPA?
4. Zmiana sprzedawcy – jak to zrobić?
5. Realizacja prawa wyboru sprzedawcy w Polsce

Prawo **TPA** (Third Party Access) nakłada na dysponenta infrastruktury obowiązek jej udostępnienia dla dowolnego kontraktu. TPA jest **gwarancją** realizacji umowy handlowej **z wybranym sprzedawcą**.

Na straży przestrzegania tej zasady stoi **Prezes URE**, który **na wniosek strony** rozstrzyga **spory związane z odmową** zawarcia umowy dystrybucyjnej na zasadzie TPA.

Dostęp stron trzecich do sieci:

- ↪ zapewniony dla wszystkich odbiorców oraz przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą energii elektrycznej i gazu
- ↪ na zasadzie równoprawnego traktowania,
- ↪ umożliwia odbiorcy realizację prawa swobodnego wyboru sprzedawcy

Możliwość odmowy dostępu do sieci jest ściśle określona w ustawie – Prawo energetyczne (*art. 4f ust. 1*)

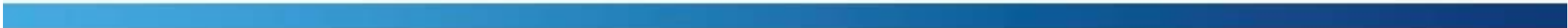
Powodem odmowy może być brak możliwości technicznych lub ekonomicznych świadczenia usługi.

1. Wprowadzenie...
2. Co to jest i czemu służy „unbundling”?
3. Co to jest zasada TPA?
4. Zmiana sprzedawcy – jak to zrobić?
5. Realizacja prawa wyboru sprzedawcy w Polsce

Możliwość wyboru sprzedawcy energii przez każdego z odbiorców, (przy równoczesnym zachowaniu prawa do usługi przesyłowej i/lub dystrybucyjnej, świadczonej przez przedsiębiorstwo sieciowe, na niepogorszonych warunkach) musi mieć charakter **rzeczywisty**, by zmiana dostawcy mogła odbywać się:

- faktycznie,
- skutecznie,
- bez zbędnych komplikacji
- nieodpłatnie

Procedura zmiany sprzedawcy – - krok po kroku (**pierwsza zmiana**)

Krok 1

Zawarcie umowy sprzedaży z nowym sprzedawcą

Krok 2

Wypowiedzenie umowy sprzedaży staremu sprzedawcy

Krok 3

Zawarcie nowej umowy dystrybucyjnej

Krok 4

Poinformowanie operatora systemu dystrybucyjnego
o zawarciu nowej umowy sprzedaży

Krok 5 (nieobligatoryjny)

Dostosowanie układów pomiarowo — rozliczeniowych

Krok 6

Odczyt licznika i rozliczenie końcowe ze starym sprzedawcą

UWAGA: kroki 2-5 może wykonać nowy sprzedawca działając z upoważnienia odbiorcy !!!

Krok 1 – najtrudniejszy ...

**Odbiorca zawiera umowę sprzedaży z nowym
sprzedawcą**

Odbiorca dokonuje wyboru nowego sprzedawcy

**Nowa umowa sprzedaży powinna wejść w życie
z dniem wygaśnięcia umowy sprzedaży
z dotychczasowym sprzedawcą. Takie rozwiązanie
gwarantuje ciągłość sprzedaży**

Procedura zmiany sprzedawcy – - krok po kroku (pierwsza zmiana)

Sprzedawcy, z którymi PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o. zawarł umowy o świadczenie usług dystrybucji (stan na koniec marca 2009 r.)

- część 1 -

1. PKP Energetyka Sp. z o.o.
 2. Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o.
 3. PGE-ELECTRA S.A.
 4. ENERGA-Obrót S.A.
 5. PGE Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A.
 6. RWE Polska S.A.
 7. CEZ-Trade Polska Sp. z o.o.
 8. Lumius Polska Sp. z o.o.
 9. Korlea Polska Sp. z o.o.
 10. Everen Sp. z o.o.
 11. POLENERGIA S.A.
-

Procedura zmiany sprzedawcy – - krok po kroku (pierwsza zmiana)

Sprzedawcy, z którymi PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o. zawarł umowy o świadczenie usług dystrybucji (stan na koniec marca 2009 r.)

- część 2 -

12. POLENERGIA Trading S.A.
 13. PGE Zakład Energetyczny Warszawa -Teren S.A.
 14. Famur International Trade S.A.
 15. PGE Zakład Energetyczny Białystok S.A.
 16. PGE Łódzki Zakład Energetyczny S.A.
 17. ENION Energia Sp. z o.o.
 18. Famur International Trade S.A.
 19. PGE Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.
 20. ZEŁT Obrót Sp. z o.o.
 21. PGE ZEORK S.A.
 22. KOPEX S.A.
 23. Dalkia Poznań ZEC S.A.
-
-

Procedura zmiany sprzedawcy – - krok po kroku (**pierwsza zmiana**)

Sprzedawcy, z którymi PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o. negocjuje umowy o świadczenie usług dystrybucji (stan na koniec marca 2009 r.)

1. PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.
 2. ELEKTRIX Sp. z o.o.
 3. TAURON Polska Energia S.A.
 4. Centrozap S.A.
 5. ENEA S.A.
-
-

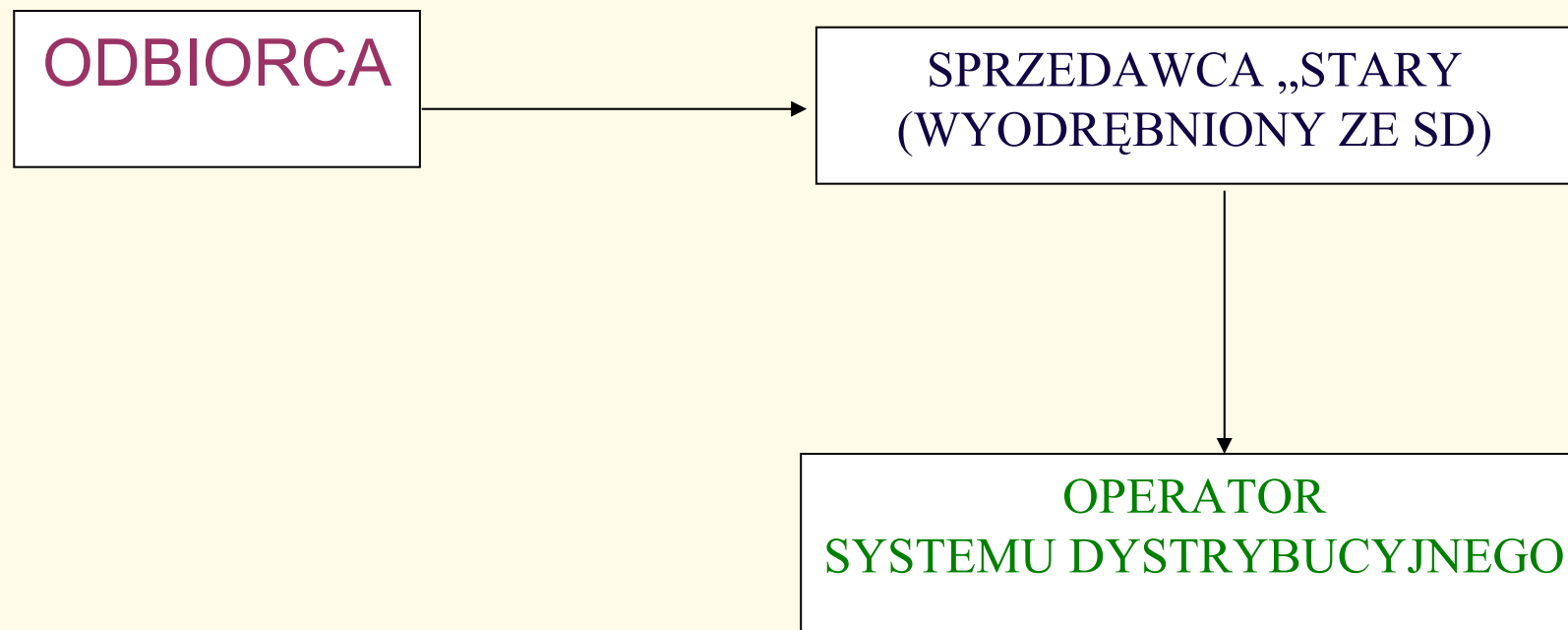
Krok 2

Odbiorca wypowiada umowę sprzedaży dotychczasowemu sprzedawcy

W przypadku, gdy sprzedawcą dotychczasowym była dawna spółka dystrybucyjna, odbiorca wypowiada tzw. umowę kompleksową, czyli obejmującą zarówno warunki sprzedaży energii elektrycznej jak i świadczenia usługi dystrybucji.

Możliwa konfiguracja umów

ODBIORCA POZOSTAJE PRZY DOTYCHCZASOWYM SPRZEDAWCY
WYODREBNIONYM ZE SPÓŁKI DYSTRYBUCYJNEJ (SD)
odbiorca ma jedną umowę a sprzedawcą dotychczasowy ma umowę z OSD

Krok 3

Odbiorca zawiera umowę o świadczenie usługi dystrybucji

Po wypowiedzeniu umowy kompleksowej, oprócz nowej umowy sprzedaży z wybranym sprzedawcą, odbiorca zawiera z operatorem systemu dystrybucyjnego umowę o świadczenie usługi dystrybucji.

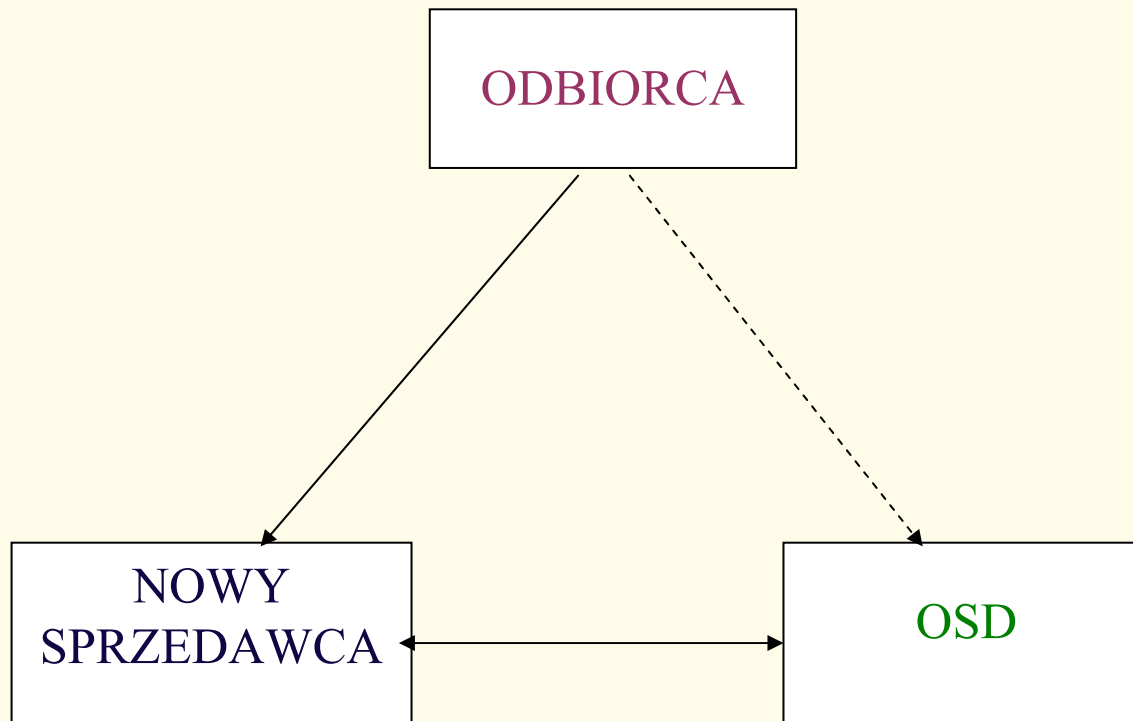
Umowa ta wchodzi w życie z dniem rozwiązania umowy kompleksowej.

Istotne jest, że nową umowę o świadczenie usługi dystrybucji odbiorca może zawrzeć na czas nieokreślony i nie jest konieczne wypowiedzanie i ponowne jej zawieranie przy kolejnych zmianach sprzedawców.

Możliwa konfiguracja umów

ODBIORCA WYBIERA NOWEGO SPRZEDAWCĘ (ROZDZIELENIE UMÓW SPRZEDAŻY I ŚWIADCZENIA USŁUGI DYSTRYBUCJI) - odbiorca ma umowę ze sprzedawcą, a sprzedawca, w imieniu i na rzecz odbiorcy, podpisuje umowę z OSD

Krok 4

Odbiorca informuje OSD o zawarciu nowej umowy sprzedaży

Zgłoszenie musi odpowiadać standardom przyjętym przez właściwego OSD i powinno zawierać: określenie stron nowej umowy sprzedaży, termin obowiązywania umowy, planowane ilości dostaw energii, określenie podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe (najczęściej będzie nim nowy sprzedawca).

Krok 5

Dostosowanie układów pomiarowo — rozliczeniowych

W zależności od wielkości zużycia energii oraz w związku z istotnymi zmianami w zasadach rozliczeń po zmianie sprzedawcy konieczne może być dostosowanie układu pomiarowo - rozliczeniowego.

Koszty dostosowania układu ponosi właściciel układu. W przypadku odbiorców przyłączonych do sieci o niskim napięciu, liczniki należą do operatorów systemów dystrybucyjnych.

W przypadku tych odbiorców, brak licznika z rejestracją i transmisją danych nie stanowi przeszkody w zmianie sprzedawcy.

Krok 6 - ostatni

Końcowe rozliczenie ze starym sprzedawcą

W dniu zmiany sprzedawcy (wejścia w życie nowej umowy sprzedaży) OSD dokonuje odczytu licznika.

W przypadku liczników bez transmisji danych odczyt taki może być opóźniony, ale nie powinien nastąpić później niż w ciągu 5 dni roboczych po zmianie sprzedawcy.

Stan licznika na dzień zmiany sprzedawcy operator przekazuje dotychczasowemu oraz nowemu sprzedawcy w określonym terminie (do 5 dnia następnego miesiąca).

Na tej podstawie dotychczasowy sprzedawca przygotowuje rozliczenie końcowe.

Procedura zmiany sprzedawcy – - krok po kroku **(kolejna zmiana)**

Krok 1

Zawarcie umowy sprzedaży z nowym sprzedawcą

Krok 2

Wypowiedzenie umowy sprzedaży staremu sprzedawcy

Krok 3 - „odpada”

Umowa dystrybucyjna - nie jest konieczne zawarcie nowej umowy
– obowiązuje dotychczasowa, zawarta przy pierwszej zmianie sprzedawcy

Krok 4

**Poinformowanie operatora systemu dystrybucyjnego
o zawarciu nowej umowy sprzedaży**

Krok 5 - „odpada”

Dostosowanie układów pomiarowo — rozliczeniowych (liczników) -
niekonieczne, gdyż zostały dostosowane przy pierwszej zmianie, chyba, że...

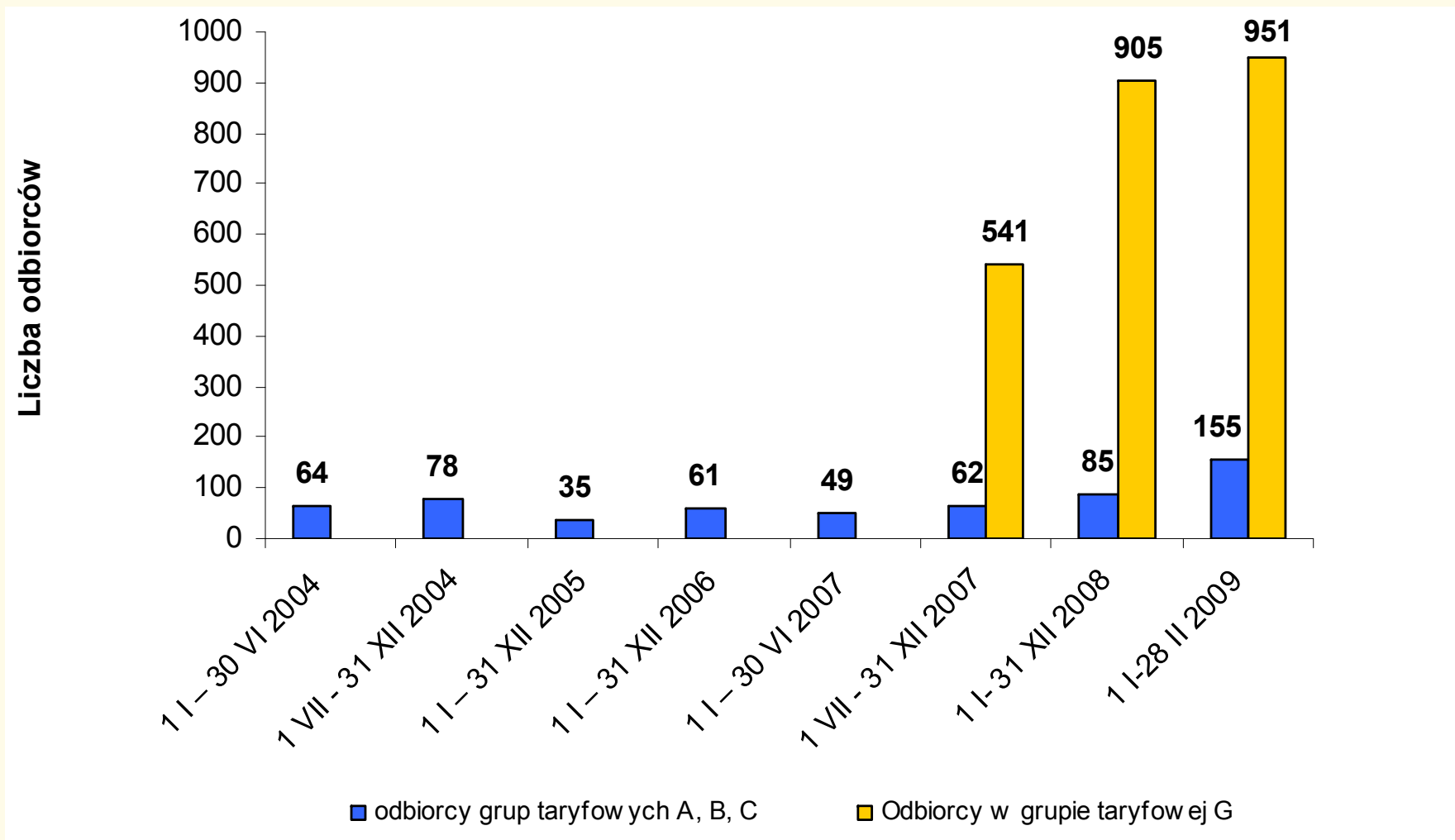
Krok 6

Odczyt licznika i rozliczenie końcowe ze starym sprzedawcą

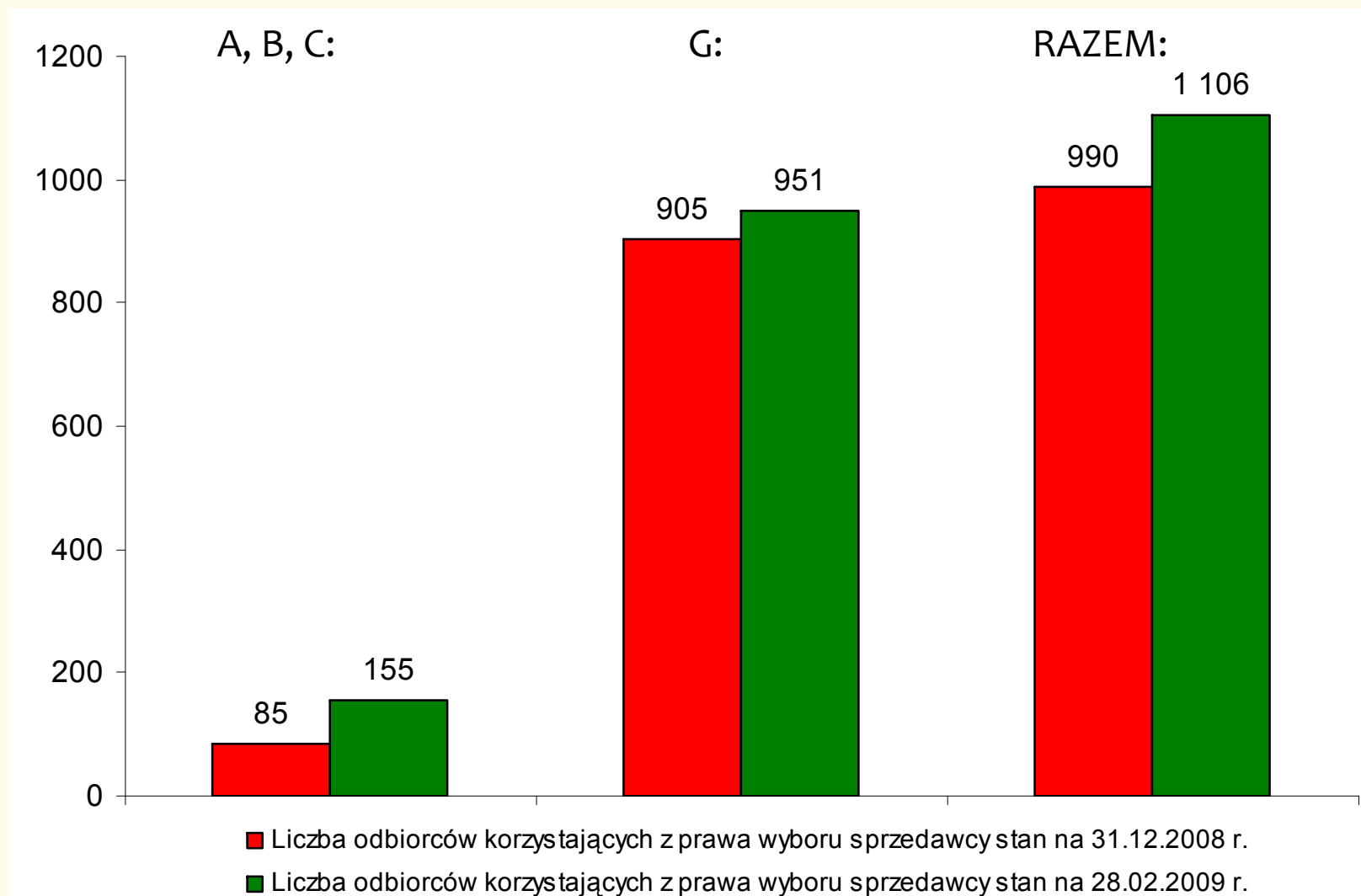
UWAGA: kroki 2 i 4 może wykonać nowy sprzedawca działając z upoważnienia odbiorcy !!!

1. Wprowadzenie...
2. Co to jest i czemu służy „unbundling”?
3. Co to jest zasada TPA?
4. Zmiana sprzedawcy – jak to zrobić?
5. Realizacja prawa wyboru sprzedawcy w Polsce

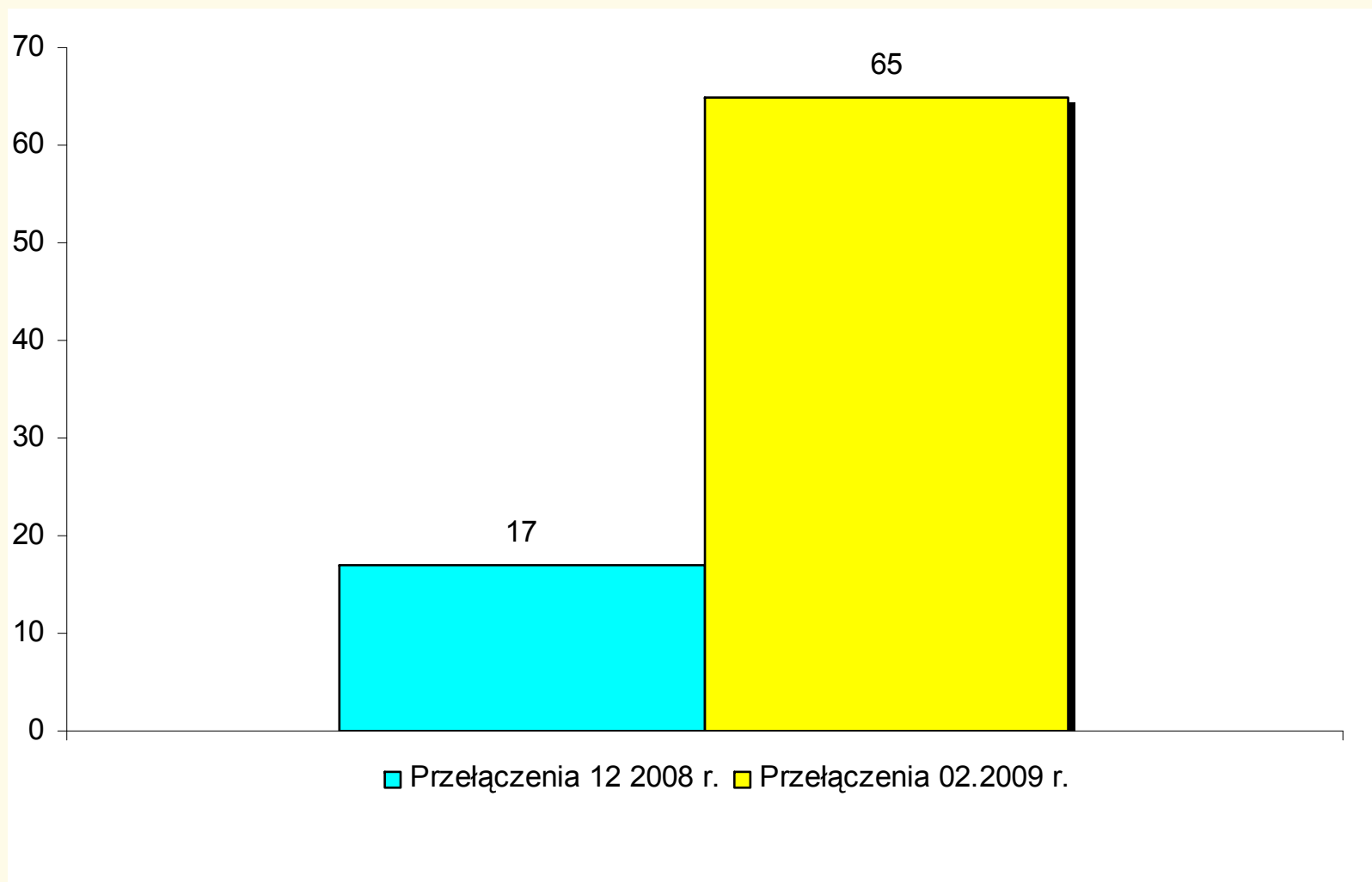
Odbiorcy korzystający z zasady TPA

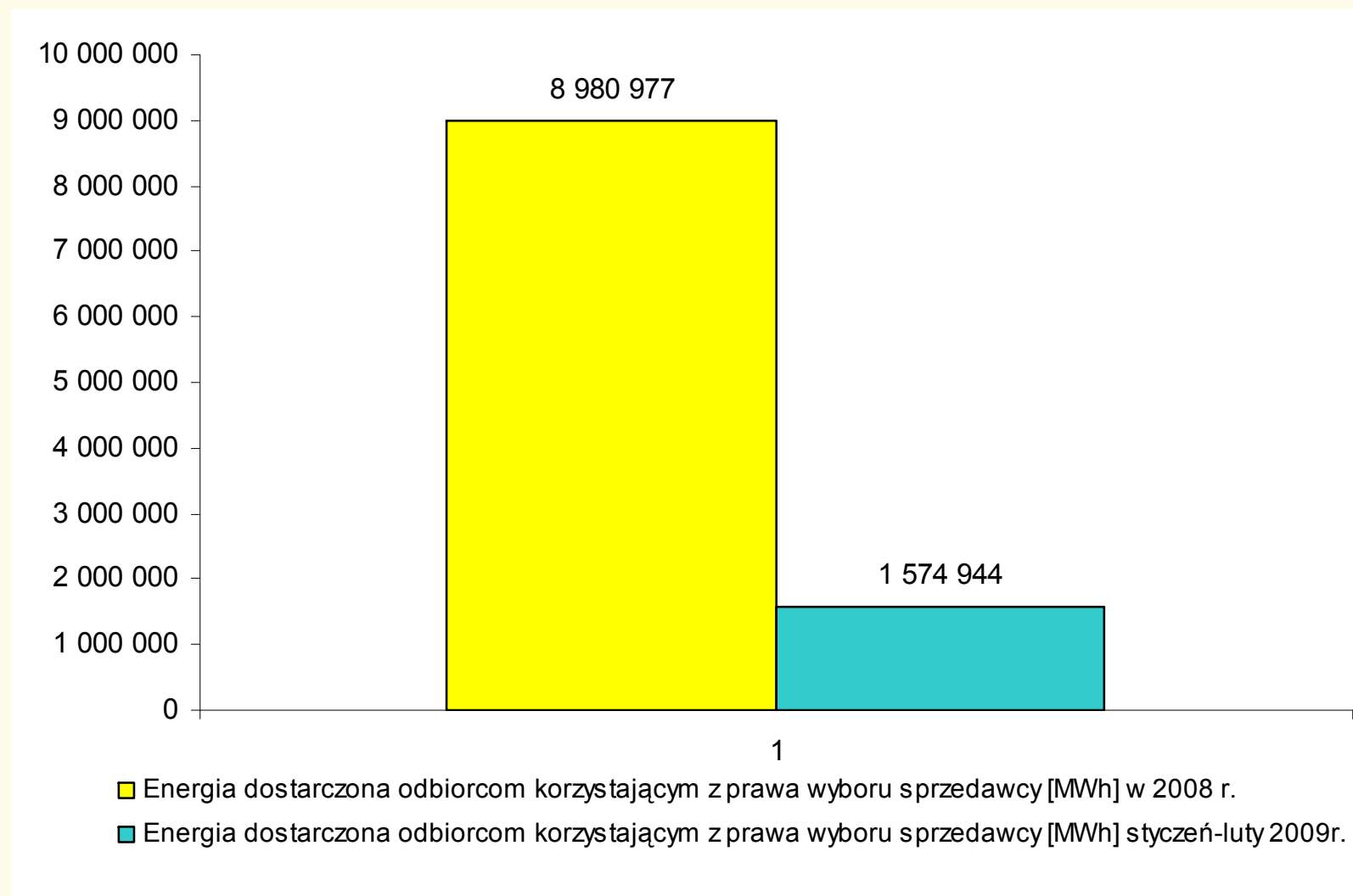
Odbiorcy korzystający z zasady TPA

PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.: 2008 – 3/6/9, II 2009 – 3/6/9

PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.: 2008 – 0, II 2009 – 0

PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.: 2008 – 32443 MWh, I-II 2009 – 3654 MWh

- nawet najlepsza regulacja nie wymusi optymalnego wzrostu efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw, w tym ograniczania kosztów własnych i niezasadnych marż
 - tylko konkurencja jest gwarancją ograniczenia wzrostu cen do uzasadnionego minimum
 - nie ma rynku (konkurencji) bez aktywności konsumentów
-
-

dziękuję za uwagę

**Urząd Regulacji
Energetyki**